

Geen carnavalsneuzen

Dat de Nassaus in Breda niet vies waren van een feestje, is algemeen bekend. Maar Carnaval of Vastenavond lieten ze links liggen. Zeker toen dit meer en meer door de katholieken (tijdelijk) werd 'omarmd'.

De oorsprong ligt bij de oude lentegebruiken van de Romeinen en de Germanen. Aanvankelijk moesten met veel lawaai, gedans en luide ketelmuziek de geesten van winter en duisternis verjaagd worden en de natuur weer tot leven worden gewekt. Vanaf ongeveer 600 begon paus Gregorius zich er ook mee te bemoeien en werd er feest gevierd op de dag vóór de vastentijd. Rond het jaar 1000 wordt het feest steeds vaker Vastenavond genoemd.

Na de Tachtigjarige Oorlog werd de Republiek met steun van o.a. prins Frederik Hendrik in rap tempo gereformeerd, waardoor dit heidens volksvermaak naar de achtergrond verdween. Zijn broer Maurits moest er ook niet veel van hebben, maar profiteerde in 1590 met zijn Turfschijplust wel van Vastenavond!

Toch is het volksfeest niet uit te bannen, want in 1707 doet kroniekschrijver Jacob Campo Weyerman verslag van de Vastenavond in Breda, de stad die hij Abdera noemt met Abderieten als carnavalsvierders. Deze namen blijven ruim 300 jaar gangbaar. Weyerman schrijft met geen woord over kielen en gaten...

Insigne Bonus Eventus

In 1868 verschijnt het oudste Bredase carnavalskrantje (de Kontlopper avant la lettre) en vindt er een kleine optocht plaats. In 1882 wordt de Bredase Carnavals Club opgericht. Twaalf jaar later wordt de ontspanningsvereniging Bonus Eventus opgericht. Zij organiseert een optocht en een veelal besloten carnavalsfeest. Van een prins Carnaval was nog geen sprake. Bonus Eventus (koninklijk erkend, dat dan weer wel!) hield zich overigens tot 1955 ook met andere activiteiten bezig, zoals Oud Breda in de jaren '10 van de vorige eeuw, het geven van toneel- en andere uitvoeringen en medewerking verlenen aan liefdadigheidswerken.

Na de Eerste Wereldoorlog verbood het Bredase gemeentebestuur het carnavalsfeest, want er gebeurden toch te veel dingen die niet door de beugel konden. Pas in 1936 werd de Bredase Carnavals Vereniging (BCV) in het leven geroepen en werd voor het eerst een carnavalsprins geïntroduceerd: Amadeus. Geen prins van Oranje-Nassau dus.

Abdera / Breda wordt Kielegat

Een verhaal wil dat in 1970 prins Driekus een gat in een boerenkiel zou hebben geknipt: een kielegat dus. Boerenkielen werden en worden vooral gedragen in Den Bosch. Het 'gat' zou zijn afgekeken van het Krabbegat (Bergen op Zoom).

Waar de ene prins geen gat in zag, knipte de andere prins er eentje in.

Weyerman vertoont zich voor het venster

Jacob Campo Weyerman was wél een feestnummer!

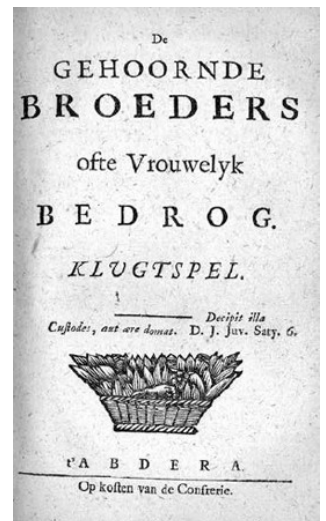
Nog meer gekkigheid in deze 11de uitgave van NassauNieuws komt van deze eerdergenoemde deeltijd-Bredanaar.

Deze op 9 augustus 1677 in een legerkamp in Charleroi geboren zoon van militair Hendrick Weyerman en marketenster Elisabeth (Lysbeth) Someruell zal bekend worden om zijn bijzondere 'palmares': vrijbuitter, levensgenieter, kunstschilder, vertaler, journalist, 'ambassadeur der Labberlotten (nachtbrakers, pierewaaiers, schuinsmarcheerders) en de enige Nederlandse schrijver van wie we niet alleen zijn gezicht kennen, maar ook zijn achterwerk! Mogelijk heeft hij die fratsen niet van een vreemde, want er gaat een gerucht dat zijn moeder ooit als man verkleed in het Spaanse leger heeft gediend...

Op 17 oktober 1680 verhuist Jacob met zijn moeder naar Breda en woont naar alle waarschijnlijkheid naast de hoofdwacht op Halstraat 1. In 1692 bezoekt hij de Latijnse School in de Nieuwstraat. Zijn vader wordt op 24 juni 1695 in de Grote Kerk begraven. Vier jaar later woont hij met zijn moeder in huis Het Moriaentjen (waar nu Veemarktstraat 50 is). Daar heeft Jacob het blijkbaar naar zijn zin, want in 1703 bevalt Catharina Snep, de dochter van de huisbazin, van een onwettige zoon.

In 1705 verschijnt in Breda de klucht 'De gehoornde broeders', waarin Jacob de stad Abdera noemt. In de jaren daarop woont Jacob in diverse plaatsen in binnen- en buitenland, maar in 1713 is hij weer terug in Breda om te trouwen met Johanna Ernst met wie hij daarna twee kinderen krijgt. In 1717 werkt Jacob als hofschilder van de gouverneur van Breda, prins Willem van Hessen, maar een jaar later is hij wederom naar het buitenland. Vanaf 1720 vinden we hem weer in verschillende Nederlandse steden. Op 26 januari 1723 zal hij zeker in Breda zijn geweest bij de begrafenis van zijn moeder.

Aan zijn losse levenswandel komt een eind wanneer hij in 1738 in de Gevangenpoort in Den Haag belandt vanwege smaadschriften en chantagepraktijken. Uiteindelijk krijgt Jacob in 1743 gratie. En vestigt zich in Den Haag waar hij op 9 maart 1747 overlijdt.

Prins Willem van Hessen

Ook een feest: Nassaudag 2023!

Tweede Pinksterdag, maandag 29 mei, zal er weer van alles te beleven zijn tijdens de jaarlijkse Nassaudag. Activiteiten die in het teken staan van Breda en de Nassaus.

Ook in dit voorjaar hoopt het Stedelijk Museum Breda de deuren weer te kunnen openen na een grondige verbouwing. Ook de Nassaus zullen van de partij zijn op de nieuwe vaste presentatie over hun familie en de periode dat zij in onze stad resideerden. In samenwerking met o.a. Breda Nassaustad zal gezorgd worden dat de informatie hierbij historisch juist is.

Stichting Breda Nassaustad
www.bredanassaustad.nl